

INHOUDSOPGAVE

4

Hans de Boer publiceert advies 'Tegen de stroom in'

6

Conjectuuromslag in Rijn Gouwe valt mee

7

Derde subsidieaanvraag Leven Lang Leren in regio Rijn Gouwe

8

Column: Nog steeds hands on?

COLOFON

NetWerk is een uitgave van RPA Rijn Gouwe

Postbus 13
2400 AA Alphen aan den Rijn
Telefoon: 0172 - 46 57 98
Fax: 0172 - 46 56 32
E-Mail: RPA-Rijn-Gouwe@
alphenaandenrijn.nl
www.rparg.nl

Alice Standhart

Directeur Expertisecentrum

Klaske Sinnema

Account manager Onderwijs-Arbeid

Ruthmila Ricardo

Ondersteuning

Productie

PR Bureau

VanEgmond/VanderJagt

Frans van Egmond
Marjolijn van der Jagt

Fotografie

Els Kat

Druk

Empatec, Sneek

Vormgeving

Harm Bethlehem

Oplage 1.500

Jan Jaap de Haan heeft vertrouwen in 'Leidse' aanpak

De plek is het klassieke stadhuis van Leiden, ergens op de tweede verdieping, na een wandeling over het marmer. Wethouder Jan-Jaap de Haan van onder meer Werk en Inkomen straalt passie voor de stad uit, getuige de immense speld met het Leidse sleutels-logo op zijn revers.

En Jan-Jaap de Haan straalt energie uit. Voor menigeen in de gemeente is dat positief verrassend. Het imago van het stadsbestuur was immers jarenlang links, met onhaalbare plannen, het verdomhoekje voor het bedrijfsleven en achterover leunen.

Onderwerp van gesprek is het aanvalsplan voor de werkloosheid in de gemeente. In plaats van allerlei initiatieven af te wachten gaat Leiden aan de slag als makelaar in werk en scholing voor de eigen burgers. De achtergronden liggen dieper: de soms uitzichtloze situatie van mensen in een langdurige werkloosheidsperiode.

De aanleiding is de kredietcrisis. 'Elk nadeel hept immers ook se voordele,' zei de Amsterdamse filosoof Cruyff immers.

De aanpak is puur praktisch. Als mensen hun baan dreigen te verliezen, spant de gemeente zich in om hen te koppelen aan bedrijven die wél op hun inbreng zitten te wachten. Mocht dat ondanks alle inspanningen mislukken, dan worden ze naar school gestuurd. De gedwongen vrije tijd na een tragische uitval uit het arbeidsproces wordt zo benut om hen voor te bereiden op de tijd, dat de economie weer zal aantrekken. Wie zei er iets over voordelen en nadelen?

Het is dus werken of leren, een baas of school. Meer smaken zijn er niet. Wie niet wil, loopt het risico dat de uitkeringskraan wordt dichtgedraaid. Dat is geen loos dreigement. Voor

de gemeente is de tijd van pappen en nathouden voorbij. Voor Leiden is het geen charitatieve dienstverlening. De Haan hoeft geen rekenmachine om uit te rekenen, dat de investering er op termijn dubbel en dwars uit zal komen door allerlei besparingen op de kosten van uitkeringen. Naar schatting is de 'terugverdientijd' drie tot vier maanden. Niet langer.

Consistent beleid

Om dat te realiseren is het nodig om duidelijkheid in beleid te creëren. De situ-

atie heeft immers veel weg van een spagaat. "De crisis," zegt hij, "valt samen met de vergrijzing. Daardoor hebben we momenteel te maken met overschot en krapte tegelijk. Dat zou makkelijk zijn op te lossen als het zich in dezelfde sector voordoet. Maar helaas zit bijvoorbeeld het transport met veel te veel medewerkers, terwijl aan de andere kant het openbaar vervoer zit te springen om buschauffeurs."

Succes is voorts afhankelijk van

(vervolg op pagina 2)

Het UWV WERKbedrijf heeft als uitvoeringsorganisatie de taak om werklozen of met werkloosheid bedreigden te helpen. Onder impuls van de Taskforce Jeugdwerkloosheid is een aantal jaren geleden, specifiek voor jongeren, in iedere subregio een jongerenloket ingericht. Het UWV heeft daarmee de uitvoering van het jongerenloket in eigen huis. Daarmee is haar rol binnen het project tweeledig: de uitvoering van de reguliere werkzaamheden en de ontwikkeling van activiteiten van het Leerwerkloket in het kader van het project *Leren en Werken* dat door het RPA Rijn Gouwe wordt uitgevoerd. Het Leerwerkloket van het RPA heeft bijeenkomsten georganiseerd met als doel inzicht te verkrijgen in de gevolgen van de economische crisis en het belang van op-, om- en bijscholing via EVC en duale trajecten. Voorbeelden van deze werkwijze zijn Bodegraven en Katwijk. Samen met de werkgevers – en in het geval van Bodegraven de wethouder – heeft het Leerwerkloket bijeenkomsten georganiseerd met als doel inzicht te verkrijgen in de gevolgen van de economische crisis en het belang van op-, om- en bijscholing via EVC en duale trajecten.

samenwerking en dat is grond voor scepsis. Allerlei gremia zoeken de laatste decennia immers vanuit de eigen ivoren toren naar oplossingen.

De Haan is er echter in geslaagd om instanties als CWI, UWV en ROC aan één tafel te krijgen. De aanvraag van een ontslagvergunning is het sein om breed te gaan kijken naar banen. Mislukt dat, dan schakelt het ROC zichzelf in en offreert een 'beroepsbegeleide leerweg': vier dagen werken, één dag leren. De gemeente staat garant voor de financiering uit de fondsen voor de Wet Werk en Bijstand en Scholingsgeld.

Daardoor zit het met de financiën wel snor. 'Simpelweg om geld vragen is een beetje flauw,' zegt de gemeentebestuurder. Er is voldoende. Je hebt alleen rijkstoestemming nodig om het te besteden. Zo langzamerhand weten we echter hoe de hazen lopen. Met een beetje inventiviteit lukt dat uitstekend. De meeste fondsen mogen niet worden gebruikt voor mensen, die al een startkwalificatie hebben."

De investering komt er op termijn dubbel en dwars uit. Naar schatting is de 'terugverdiendtijd' drie tot vier maanden. Niet langer.

Tweekantensnijdend mes

Niet alleen de overheid profiteert. De Haan haast zich te zeggen, dat vanzelfsprekend het belang van de betrokken burger absolute prioriteit heeft. Betrokken betekent in dit geval ook welwillend. Een welwillend betekent: actief op zoek. Of gedreven naar school. "Scholing vervult een veel belangrijker rol dan in het verleden. Re-integratie was vroeger vooral training en daarna groepsgevoel solliciteren. De nadruk lag op mensen zelfvertrouwen en een dagritme geven om ze daarna te helpen met het reageren op een advertentie. Dat waren trajecten tot zes maanden, soms in combinatie met gesubsidieerde arbeid. Men zocht de kortste weg naar werk. Terug naar school was dus geen optie. Door de slechte economische situatie veranderde de zaak. Er werd meer op langere termijn gedacht. Re-integratie is nu veel meer vak- en diplomagericht."

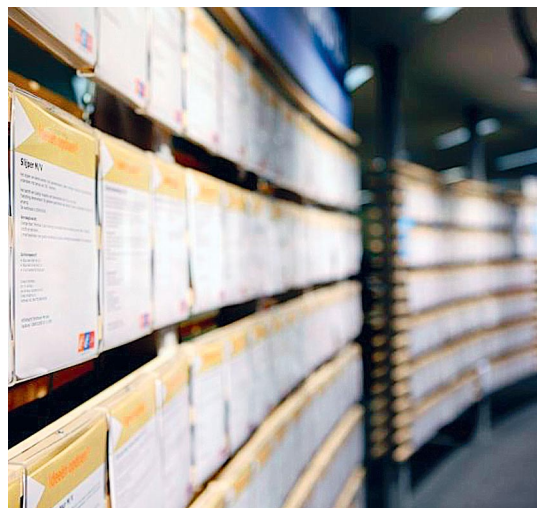
"Scholing geeft mensen óók een dagritme en perspectief. De tijd wordt gebruikt om hen straks op een hoger niveau te laten instromen. MBO-2 is niet voldoende als de economie weer aantrekt. Men heeft méér kansen met MBO-3 of 4. Dat is conform de doelstellingen van de belangrijke, maar niet erg bekende Lissabon-agenda, waarin is gesteld dat Europa op weg is naar een kennisintensieve samenwerking. Daarin is bepaald dat iedere ingezetene van de Europese Unie minstens een MBO 3 of 4-kwalificatie moet hebben. Dat is een prachtige uitdaging voor het onderwijsveld, hoewel de essentie is dat de persoon in kwestie wel moet willen," aldus De Haan.

Samenwerking essentieel

Arbeidsmarktbeleid mag De Haan's portefeuille zijn, binnen het college zijn geen hekken opgetrokken. Initiatieven hebben alleen kans van slagen als ook in andere portefeuilles adequate maatregelen worden genomen. Scholing en arbeidsmarktbeleid worden van zes kanten ingestraald. Stedelijk Beheer coördineert bijvoorbeeld de straatwerkzaamheden, De link met Economische Zaken is zonneklaar, Ruimtelijke Ordening en Verkeer & Milieu spelen ook een rol en Financiën wenst per definitie een vinger in de pap. Een concreet praktijkvoorbeeld: een ontwikkelaar twijfelt over de voortgang van een project met koopwoningen. Stilleggen betekent het wegvallen van een stuk werkgelegenheid en een aanvulling van de woningreserve. Door toestemming te geven daar huurwoningen van te maken loopt de ontwikkelaar minder risico, blijft de werkgelegenheid in tact en worden woningzoekenden geholpen.

Alle krachten binnen de gemeente en alle externe partijen hebben geregeld overleg binnen de Taskforce Economische Crisis. Een aantal conclusies is al getrokken. "Leiden is een diensten-economie. De effecten van de crisis zullen zich dus later aandienen. En er is nog steeds sprake van een grote krapte in de sectoren die niet conjunctuurgevoelig zijn, zoals de zorg, het onderwijs en een deel van de techniek."

"We bestendigen onze filosofie van re-integratie, maar verleggen de koers op nuances. Opleiden blijft hoog in het vaandel. Inmiddels doen we ook een duit in het zakje voor de korte termijn, bijvoorbeeld door projecten naar voren te halen. De snelheid waarmee projecten worden uitgevoerd, wordt bepaald door de bouwvergunning en de inspraak procedure. Het Rijk heeft een oproep gedaan om alles wat in 2014 is gepland naar 2011 te vervroegen. Dat kan alleen maar als de RO-procedure wordt versneld. Anders beperkt

het zich tot onderhoudswerkzaamheden en kleinere zaken.”

WerkAtelier

Een cruciale rol in het proces is weggelegd voor het Leidse WerkAtelier. Daar wordt de status van de ‘klant’ voor de komende tijd bepaald. Iedereen, die niet naar school gaat, dient zich te melden bij het WerkAtelier, anders vervalt het recht op bijstand. Wie zes weken lang niet meewerkt, zal merken dat de uitkering wordt opgeschort. Tegenover een uitkering moet een prestatie staan -- op elke trap van de re-integratie. Deze sluitende aanpak is niet alleen voor de bühne, maar heeft ook inhoudelijk positieve aspecten. Immers, wie in een fase van het proces thuis komt te zitten, verliest veel. Het is voor de omgeving niet goed en voor de persoon in kwestie al helemaal niet. Er ontstaat een gat in het cv en thuis zitten doet een aanslag op de geestelijke balans. Als mensen iets te doen hebben is het ook makkelijker om met een beperkt budget om te gaan. De sociale contacten blijven in stand. Daarom wordt er geëist dat men iéts doet: werken, naar school of vrijwilligerswerk. In de termen van De Haan: “Iemand moet de maandag van de dinsdag kunnen onderscheiden.”

Die gedachte is niet nieuw, want eerder hanteerde Work First een dergelijk principe. Soms resulteerde dat echter in de bekende wasknijpers. Leiden biedt méér. Binnen het WerkAtelier wordt eerst gedurende zes weken een assessment afgenomen om te zien of de persoon in kwestie nog in staat is om te werken. Aan de hand van de ervaringen wordt een plan van aanpak gemaakt.

Het werkt

Die aanpak werkt. Was de plaats van Leiden op de ranglijst van 27 grotere steden voor wat betreft de uitstroom van de WuB een paar jaar geleden niet bijster florissant, nu kan de gemeente met de borst vooruit lopen. “Dat komt misschien niet 1-op-1 door de activiteiten van het WerkAtelier,” zegt De Haan, “maar het heeft wel een bijdrage geleverd binnen het pakket van maatregelen. Wij hebben duidelijk gemaakt, dat we kanslozen niet aan hun lot overlaten.

Rust is niet sociaal. Eigenlijk betekent het dat we mensen afschrijven. In Leiden wordt nu niemand meer op een zijspoor geparkeerd. We investeren in iedereen.”

In Leiden wordt nu niemand meer op een zijspoor geparkeerd. We investeren in iedereen

Het blijkt een plezier te zijn om met alle partners samen in plaats van langs elkaar heen te werken. Iedereen pakt zijn verantwoordelijkheden op. Het UWV praat graag over de opzet van een mobiliteitscentrum,

het ROC over de ontwikkeling van nieuwe, kansrijke opleidingen. Het bedrijfsleven heeft op dit moment even iets anders aan zijn hoofd, maar zowel de BV Leiden als de Kamer van Koophandel en VNO/NCW tonen een grote betrokkenheid en hebben aan de andere kant grote waardering voor het initiatief.”

“Het resultaat van samenwerken en het stoppen van alle beschikbare gelden in één pot om mobiliteitscentra te ondersteunen, zorgt voor een niet te onderschatten impuls. Het belangrijkste is evenwel, dat de neuzen dezelfde kant op staan. Verschillende instanties doen hun uiterste best om identieke doelstellingen te realiseren. UWV, gemeente, onderwijs en het bedrijfsleven vinden zich in Leiden in eenzelfde strategie: van werk naar werk, al dan niet via scholing. Daar past een programma als Leven Lang Leren uitstekend in,” aldus de gedreven Leidse wethouder Jan-Jaap de Haan.

Straks zijn er meer mensen aan het werk om mensen aan het werk te helpen, dan er mensen aan het werk zijn.

(Gerrit Komrij)

Hans de Boer publiceert advies 'Tegen de stroom in'

Succes hangt af van neuzen in dezelfde richting en hetzelfde tempo in de uitvoering

Voormalig Taskforce Jeugdwerkloosheid-voorzitter Hans de Boer heeft een maand geleden het advies 'Tegen de stroom in' aangeboden aan staatssecretaris Jetta Klijnsma van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De essentie van het plan is, dat het kabinet het voortouw moet nemen in een gecoördineerde actie tegen de jeugdwerkloosheid.

De voorgestelde acties moeten voorkomen, dat de jeugdwerkloosheid in de loop van de recessie verdubbelt. Immers, naar het zich laat aanzien komt in de huidige recessie een sterke stroom op gang van werknemers die de bedrijven uit en de werkloosheid ingaan. De Boer – die het advies als privépersoon heeft uitgebracht op verzoek van het kabinet: niet alleen Sociale Zaken en Werkgelegenheid, want de materie overschrijdt de grenzen van departementen -- geeft aan dat wie iets tegen de jeugdwerkloosheid wil doen, tegen die stroom in moet bewegen. Hij adviseert het kabinet gebruik te maken van de positieve tegenstromen in de maatschappij. "Veel publieke en private partijen spannen zich momenteel in voor arbeidsbemiddeling -- ieder afzonderlijk én in goede samenwerking."

Verskil is geld

Er is één groot verschil tussen de aanpak van 'Tegen de stroom In' en die van de Taskforce Jeugdwerkloosheid. De Taskforce had bijna geen budget, was vooral heel erg praktisch bezig en creëerde [te] weinig nieuwe instrumenten. De Boer: "De belangrijkste pijlers waren energie, goede wil en de samenwerking tussen partijen. Dit in ogenschouw nemende, mogen we trots zijn op het resultaat van de Taskforce. Nu is geld is geen probleem. Het kabinet heeft voor de

bestrijding van de jeugdwerkloosheid 100 miljoen per jaar uitgetrokken. In mijn advies wordt dat bedrag gebruikt gedurende 2,5 jaar: dat wil zeggen 100 miljoen in 2010 en 2011 en 50 miljoen voor het staartje van 2009 en het begin van 2012. Het hangt dus niet op geld, maar meer op de uitdaging de neuzen dezelfde richting op te krijgen en de verschillende partijen in de uitvoering hetzelfde tempo te laten aanhouden. In de tegenstromen is het immers nog steeds hard peddelen."

De vraag is of dat lukt, want Hans de Boer heeft twijfels over de effectiviteit van de Klijnsma-aanpak. De bewindsvrouw heeft immers besloten de rol van initiatiefnemer bij de gemeenten te leggen. "Dertig regio's moeten nu met een plan komen op welke manier zij het plan van Hans de Boer willen gaan uitvoeren. Deze decentralisatie heb ik níet aanbevolen. Het is een omslachtige manier van doen en niet de mijne," zegt de man die als ondernemer ánders denkt. "Vanuit mijn expertise als voorzitter van de Taskforce Jeugdwerkloosheid had ik de uitvoering liever in één hand gelegd in plaats van 30 kapiteins op het schip te benoemen."

Is het geen bom onder de opzet, dat de staatssecretaris alle adviezen heeft overgenomen, alleen die met betrekking tot de uitvoering niet? De Boer, na enig nadenken: "Laat ik

voorop stellen, dat er een heel belangrijke rol voor de gemeenten is weggelegd. Het is evenwel een landelijke problematiek en die moet in mijn optiek landelijk worden aangepakt. Met andere woorden: ik heb mijn aarzeling of Klijnsma wel een verstandig besluit heeft genomen. Haar uitvoeringsopzet is volgens mij té moeilijk."

Accenten

Sceptici zullen melden, dat gemeenten zich in eerste instantie – en uit eigen belang misschien wel uitsluitend – zullen richten op de jongeren in de WWB en de groep die bekend is bij het Regionaal Meldpunt. In de regio Rijn Gouwe zijn pakweg 65.000 jongeren tussen de 18 en 24 jaar, waarvan er ongeveer 2.000 in de WWB zitten of geregistreerd zijn bij het RMC. Niet mag worden aangenomen, dat de rest allemaal aan het werk of naar school is. De vraag is of de bankzitters bij moeder thuis voldoende worden aangepakt met een exitprogramma op MBO's voor jongeren met een diploma.

De Boer ageert onmiddellijk tegen het gegoochel met cijfers. "Ik weet het niet zeker," zegt hij, "maar op basis van mijn ervaringen schat ik het aantal werkloze jongeren in de regio op twee- à drieduizend. Het gros is gewoon aan het werk of op school. Ik erken wel, dat de aantallen in de nabije toekomst kunnen verdubbelen."

Hij gelooft niet dat gemeenten zich in de uitvoering uitsluitend op de WWB- en RMC-jongeren zullen concentreren. Zijn advies geeft immers handvatten voor acties op korte en middellange termijn. En omdat het totale plan is omarmd, zullen de trekkers zich in de uitvoering moeten bedienen van elk van de vijf pijlers. "De kortste klap is om iedereen, die klaar is op de ROC's nog een jaar naar school te laten gaan. Om hen te bewegen een MBO 4 of zelfs een HBO-kwalificatie te laten halen. Om hen niet onmiddellijk werkloos te laten zijn en te investeren in een betere toekomst nu het relatief eenvoudig is. Een uitstekende en overtuigende voorlichtingscampagne is daarin essentieel."

Hans de Boer is econoom, ondernemer en [president-]commissaris bij een tiental bedrijven. Daarnaast is hij lid van het InnovatiePlatform van het Kabinet Balkenende IV en initiatiefnemer van een landelijke keten van moderne ambachtsscholen, de zo genoemde Vakcolleges. Enkele jaren geleden was De Boer landelijk actief als voorzitter van Koninklijke MKB Nederland en de Taskforce Jeugdwerkloosheid.

En wat te doen met de jongeren zonder startkwalificatie, die in de afgelopen jaren van krapte op de arbeidsmarkt zijn aangenomen en er, zoals landelijke cijfers aangeven, nu als eerste uitvliegen? “Dat probleem moet absoluut op de gezamenlijke agenda van bedrijfsleven, onderwijs en overheid blijven. Het is van essentieel belang, dat we inzicht houden in de ontwikkelingen. Iemand moet registreren wat er met de werkloosheid gebeurt en gemeenten, UWV en het bedrijfsleven moeten maandelijks bij elkaar zitten om nieuwe cijfers te analyseren en met mijn vijf pijlers in de hand acties bedenken om iets te doen met de jongeren die worden uitgeschud. Concreet en praktisch.”

Specifieke regio

Volgens De Boer is de situatie in Rijn Gouwe – en datzelfde geldt voor de subregio Duinen Bollenstreek – niet maatgevend voor de rest van Nederland. “Dit is een bijzonder gebied met sterke economische functies en een speciale arbeidsmentaliteit. De hier heersende opvattingen met betrekking tot bijvoorbeeld scholing en arbeidsethos zijn sterk geënt op die van het platteland, maar de beide regio’s hebben aan de andere kant een stedelijk karakter. Ik aarzel niet om te zeggen, dat de arbeidsmarkt tot de gunstigste van Nederland behoort.”

“Eén van de consequenties is, dat er daardoor in bepaalde sectoren relatief veel krapte kan optreden. Maar er moet voor worden gewaakt, dat de schijn gaat overheersen. Met Den Haag en Schiphol op bijna fietsafstand vinden jongeren hier gemakkelijker werk” aldus De Boer, die zegt vanzelfsprekend niet in de toekomst te kunnen kijken. “Het is echter zeker, dat de situatie in de huidige economische situatie niet zo zal blijven. Daarom is het helemaal niet verkeerd om de pijlers uit mijn advies ook hier over te nemen. Meer jongeren naar school is sowieso nooit verkeerd en het Matching Offensief zorgt ervoor, dat er ook arbeidspotentieel wordt aangeboord dat anders op de bodem van het putje blijft liggen.”

Tenslotte: Het RPA Rijn Gouwe heeft een nieuwe aanvraag ingediend bij de projectdirectie Leren en Werken, die probeert werkende jongeren zonder startkwalificatie en met werkloosheid bedreigde jongeren dual op te leiden. Dat initiatief ondersteunt Hans de Boer van harte. “Dergelijke activiteiten passen naadloos in mijn advies voor het creëren van X- en XL-banen en in de plannen van staatssecretaris Klijnsma. Voor mij bewijst Rijn Gouwe daarmee nog eens, dat de regio het schoolvoorbeeld is van een juiste aanpak, hoewel ze daarbij natuurlijk wel wordt geholpen door haar specifieke economische structuur.”

Advies rust op vijf pijlers

Het advies ‘Tegen de stroom in’ bestaat uit actief aan het werk gaan met de uitwerking van vijf doelstellingen van beleid.

Meer jongeren naar school

Het ‘School Ex-programma’ voorziet in een gerichte inspanning van MBO-scholen om 10.000 jongeren een jaar langer in de schoolbanken te houden. Dit programma startte op 13 mei met een intensieve campagne om de toekomstplannen van eindexamenkandidaten op het MBO te inventariseren. Jongeren moeten worden gestimuleerd om zich in mei en opnieuw in oktober in te schrijven bij een opleiding of bij het UWV Werkbedrijf.

Meer vacatures vervullen

Het Matching Offensief voorziet in een gecoördineerde inspanning van publieke en private intermediairs op de arbeidsmarkt om zoveel mogelijk jongeren te plaatsen in vrijkomende vacatures. Daarin is een centrale rol weggelegd voor de Werkpleinen, waar deze intermediairs samen optrekken met de gemeenten.

Het Matching Offensief vergt een regionale, campagne-gedreven aanpak, die inspeelt op de wensen van beide partijen: werkgevers en jongeren. UWV Werkbedrijf verwacht met dit offensief gedurende de landelijke actieperiode 50.000 jongeren extra te kunnen plaatsen: 20.000 op reguliere vacatures, 25.000 op XL-banen en 5.000 op stageplaatsen.

Meer jongeren aan het werk

De maatregelen om meer jongeren aan het werk te krijgen, steunen sterk op de toezegging van de sociale partners in het akkoord van de Stichting van de Arbeid om iedere schoolverlater, die langer dan drie maanden thuis zit, werk te bieden.

Deze toezegging krijgt in het advies van Hans de Boer een eerste landelijke operationalisering in de vorm van 25.000 XL-banen. Dat zijn arbeidsplaatsen, die het midden houden tussen ‘gewone’ arbeidsplaatsen en leerwerkplekken. De jongeren werken vier dagen in de week en krijgen daarnaast de mogelijkheid om opleidingsmodules te volgen. Om deze XL-banen te bekostigen adviseert De Boer om werkgevers een bijdrage te geven in de loonkosten uit het participatiebudget van de gemeenten.

Betere overdracht van kennis en ervaring

Bij een deel van de XL-banen wordt een oudere vakman gekoppeld aan de jonge werknemers om zo te komen tot een optimale overdracht van kennis en ervaring. De Boer adviseert deze variant, die hij Banen-XXL noemt, vooral toe te passen in sectoren waar als gevolg van de vergrijzing op afzienbare termijn grote tekorten dreigen.

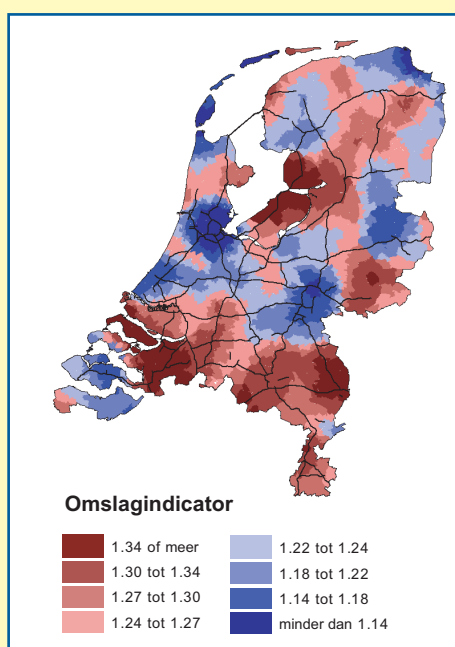
Meer kansen voor jongeren met een zwakke arbeidsmarktpositie

Jongeren met een zwakke positie op de arbeidsmarkt vergen voorturende aandacht, niet alleen op een krappe, maar ook op een ruime arbeidsmarkt. Een actieplan tegen de jeugdwerkloosheid moet investeren om deze jongeren de arbeidsmarkt op te krijgen. Deze inspanning heeft wellicht op korte termijn weinig [kwantitatief] resultaat, maar gaat zeker vruchten afwerpen als de economie weer aantrekt.

Het voorstel voor een actieplan moet zorgen voor een forse reductie van de jeugdwerkloosheid. Volgens De Boer is dit voor de korte termijn een ambitieuze, maar haalbare doelstelling. Op langere termijn moet de inspanning dan worden opgevoerd. Hij geeft aan dat meer dan 100.000 werkloze jongeren niet acceptabel is. In zijn visie moeten jongeren niet werkloos thuis zitten of op straat hangen. Ze moeten naar school of aan het werk.

Conjuncturomslag in Rijn Gouwe valt mee

De conjuncturomslag in Rijn Gouwe valt mee. In het noordelijke gedeelte van de regio [rondom Lisse en Leimuider] is die nog het meest zichtbaar. Dat wordt waarschijnlijk veroorzaakt door de terugval in exportgevoelige bedrijvigheid – in het algemeen in de industrie, het transport en de groothandel en meer specifiek in de bloemen- en bollenteelt en daarmee samenhangend transport. De ontwikkelingen op Schiphol hebben effect op de bedrijvigheid in de omliggende gebieden.

Regionale verschillen in conjuncturomslagindicator (exclusief langdurig werklozen)

“Niet alle delen van de Randstad zijn even gevoelig zijn voor de recessie” is de conclusie van auteur Peter Louter in zijn artikel ‘Conjunctuur-omslagindicator toont waar de klappen vallen’, dat recentelijk verscheen in het Arbeidsmarkt Journaal Randstad van het UWV. Statistieken geven aan, dat er grote verschillen zijn in de omslag van de conjunctuur. Amsterdam en Den Haag en hun omgeving ondervinden voorsnog in relatief beperkte mate de gevolgen van de kredietcrisis. Die zijn in Rijnmond nog het meest merkbaar. Ook het noordoosten van de Randstad [Flevoland, Eemland, Gooi en Vechtstreek] laten een relatief sterke conjuncturomslag zien.

Recent onderzoek van het CPB gaat uit van een groot banenverlies in 2009 en 2010, waardoor de werkloze beroepsbevolking zal oplopen van 304.000 in 2008 naar 675.000

in 2010. De eerste tekenen van een omslag in de werkloosheidsontwikkeling als gevolg van de kredietcrisis dateert van december 2008. In de maanden daarna is die trend versterkt.

Om de veranderingen nauwkeurig te meten heeft Louter een ‘conjuncturomslagindicator’ ontwikkeld. Die geeft aan dat – landelijk gezien – de omslag in de technische beroepen het meest merkbaar is en in verzorgende beroepen het minst.

Verhullen

Door de problemen op korte termijn dreigt het nog steeds bestaande arbeidsmarktpro-

bleem op lange termijn een beetje in de vergetelheid te raken. Het bestaat echter nog in volle omvang en beide situaties vergen specifieke aandacht van regionale partijen. Volgens Louter is een lange termijn focus bij het inrichten van de arbeidsmarkt/ onderwijs-projecten niet alleen zeer wenselijk, maar ook noodzakelijk. Hij erkent, dat de huidige situatie belemmerend zal werken voor de betrokkenheid van werkgevers uit de verschillende branches in de projecten. Dat sluit naadloos aan op de activiteiten van het RPA Rijn Gouwe. “De gemeenten in Midden-Holland, de Rijnstreek en in Holland Rijnland zijn zich bewust van bovenstaande situatie,” zegt account manager en onderzoekster Onderwijs/arbeid Klaske Sinnema. “Voor de eigen regio is een beleidsstuk voorbereid, dat als basis voor samenwerking met regionale werkgeversorganisaties en onderwijsinstellingen zal dienen. Het is een uitwerking van de regierol, die gemeenten hebben met betrekking tot arbeidsmarktbeleid. Uitgangspunt voor deze beleidskaders is de economische situatie, de vraagzijde, op korte en lange termijn. Daarbij wordt in het oog gehouden dat het een economische noodzaak is om al het regionale beschikbare arbeidspotentieel op-, om- of bij- te scholen.”

Conjuncturomslag in regio's binnen de Randstad

Gebied	Technisch	Economisch	Verzorgend	Totaal
Nederland	1.224	1.168	1.090	1.138
Randstad	1.190	1.165	1.074	1.119
Amsterdam	1.136	1.117	1.016	1.067
Rotterdam	1.197	1.158	1.104	1.115
Den Haag	1.121	1.109	1.009	1.061
Utrecht	1.161	1.166	1.077	1.118
Zuidelijk Noord-Holland	1.161	1.157	1.038	1.093
Rijnmond	1.225	1.182	1.115	1.141
Haaglanden	1.131	1.109	1.012	1.063
Utrecht-Midden	1.165	1.164	1.093	1.127
Noord-Holland Noord	1.225	1.166	1.094	1.143
Flevoland	1.324	1.203	1.108	1.201
Eemland	1.206	1.253	1.156	1.172
Gooi en Vechtstreek	1.248	1.188	1.152	1.160
Rijn-Gouwe	1.145	1.162	1.123	1.121

Rood= omslag sterker dan gemiddeld, groen= omslag minder sterk dan gemiddeld

Derde subsidieaanvraag Leven Lang Leren in regio Rijn Gouwe

“In een economie waarin kennis snel verouderd, is het belangrijk dat leren en werken elkaar gedurende de hele [werk]loopbaan afwisselen en versterken. Willen we in Nederland en specifiek in de regio Rijn Gouwe voldoen aan de eisen, die een [vak]kennissamenleving aan ons stelt, dan is het van groot belang dat zoveel mogelijk Nederlanders over een goede opleiding beschikken. Alleen dan ontstaan er kansen voor voldoende participatie in die samenleving en alleen dan kunnen we een plek op de arbeidsmarkt vinden of behouden.”

Dat zei directeur Alice Standhart van RPA Rijn Gouwe bij het indienen van de derde subsidieaanvraag op grond van de tijdelijke stimuleringsregeling Leren en Werken 2009. De aanvraag werd onlangs, ondertekend door 24 betrokken partijen, ingediend bij Senter Novem. Met de partners zal RPA in de regio kunnen investeren in de ontwikkeling van stimulerende activiteiten. Dat spoort met afspraken rondom de Lissabon-doelstellingen. Het belang daarvan wordt nog eens extra onderstreept door de huidige economische crisis, waarin jongeren zonder voldoende opleiding sneller hun baan verliezen.

Zij benadrukte nog eens, dat in de regio Rijn Gouwe geen projecten worden opgestart waarvan geen realistisch en/of positief resultaat te verwachten valt. Daarnaast wordt er uitsluitend vanuit de vraag en praktijkgericht gewerkt en is een blijvende sterke betrokkenheid van werkgevers en het ontwikkelen van inzicht in HRM één van de uitgangspunten. Bij de projecten staat duurzaamheid voorop.

Opscholen van werkende of met werkloosheid bedreigde schoolverlaters is een economische noodzaak.

Succes

In Rijn Gouwe hebben beroepsonderwijs, kenniscentra, werkgevers, werknemers, gemeenten en UWV Werkbedrijf sedert maart 2006 hard getrokken aan de bevordering van het [op]scholen van zittend en toekomstige personeel. Landelijk wordt samengewerkt met vrijwel elke instantie, die zich bezig houdt met leren en werken, zoals KC Handel en Fundeon. Tevens wordt samengewerkt en afgestemd met het project Leren en Werken in Zoetermeer. Sinds de eerste stappen zijn de intenties en interesse bepaald nog niet verflauwd. Sterker, meer partijen hebben zich bij het initiatief aangesloten. Dat heeft onder meer geleid tot een vervolgaanvraag in 2008.

De ervaringen zijn, dat de samenwerkende partijen voor duale trajecten meer dan succesvol zijn en de realistische taakstelling haalden. Het succes leek in eerste instantie achter te blijven, maar blijkt niet uit de laatste peiling van het resultaat. Dat vraagt van alle partijen een intensieve werkwijze, in het bijzonder van werkgevers en werknemers. Van groot belang is, dat het beroepsonderwijs veel aandacht besteedt aan het implementeren van de afspraken uit het scholingsmanifest van 2007, met name waar het gaat om het duaal opleiden van ouderen en gebruik en toepassen van EVC. Uit ervaringsgegevens blijkt dat ongeveer 50% van de duale trajecten voor werkenden vooraf wordt gegaan door een EVC.

Tevens heeft één van de ROC's een voorlopige erkenning EVC aangevraagd en zet vervolgens dit EVC-aanbod in de markt. Hieruit vloeit voort dat voor het aanbieden van EVC's er voor het leerwerkloket Rijn Gouwe een extra aanbieder bijkomt waarvan werkgevers en werknemers gebruik kunnen maken. Tevens is aan de orde dat dit ROC ook als scholingsinstituut in de regio Rijn Gouwe vertegenwoordigd is en zij hun EVC-aanpak ook willen vermarkten naar het overige beroepsonderwijs in de regio.

De partijen van het RPA Rijn Gouwe bieden werkgevers een infrastructuur, waar zij de weg kunnen vinden naar opleidingen en EVC's. De route daarheen gaat via de inrichting van een loket, dat de beste kwaliteit biedt op het terrein van kennisdeling, kennisoverdracht en samenwerken

Doelstellingen

In de regio Rijn Gouwe is het beroepsonderwijs volop bezig met het volgen van schoolverlaters [alumnibeleid]. Daarnaast werken kenniscentra met elkaar samen bij activiteiten in het kader van Leren en Werken. De korte termijn doelstelling is te voorkomen dat mensen, die dreigen werkloos te raken of al een tijdje werk zoeken, buiten het arbeidsproces komen te staan.

Op lange termijn is het streven ervoor te zorgen, dat werkenden, met werkloosheid bedreigden en moeilijke bemiddelbaren worden [op]geschoold, zodat ze ook in de toekomst behouden blijven voor de regionale arbeidsmarkt.

Dat is absoluut noodzakelijk, omdat er ondanks de economische crisis, in de regio nog steeds een grote behoefte is aan goed geschoold personeel. Iedereen die kan werken, moet worden benut.

Bij de huidige investering ligt de aandacht vooral op het inzetbaar houden en kwalificeren van jongeren. Daar sluit de subsidieaanvraag goed bij aan.

(vervolg op pagina 8)

COLUMN

Alice Standhart

Directeur Expertisecentrum RPA Rijn Gouwe

Nog steeds hands on?

In de vorige nieuwsbrief vertelde ik van de Nederlandse Inkoopmanagersindex, de NEVI PMI®. Deze indicator, geïnitieerd door de Nederlandse Vereniging van Inkoopmanagement, was in december 2008 gedaald naar een historisch dieptepunt van 38.4.

Dat was het laagste cijfer sinds de start van het onderzoek in 2000.

Ter informatie: alles onder 50 is te laag. De ontwikkelingen van die index waren aanleiding om in maart een informatieve bijeenkomst te beleggen. De cijfers van UWV Werkbedrijf, de Kamer van Koophandel en COLO, die daar werden gepresenteerd, zorgden voor verrassingen.

Het bleek, dat de omslag in de recessie in de regio slechts beperkt aan de orde was. Een aantal aanwezigen kon dat niet geloven.

De kranten en televisie geven toch heel andere berichten? Kortom, het gevoel klopte niet met de feiten en dat maakte de discussie heel bijzonder.

Daarom volg ik alle ontwikkelingen op de voet: de index van NEVI, de gegevens van het UWV Werkbedrijf, de opmerkingen van de werkgeversorganisaties en de aanpak van gemeenten.

NEVI geeft in juni onder meer het volgende aan: "Voor de achtste opeenvolgende maand nam de productieomvang in mei in een fors tempo af door beduidend lagere aantallen ontvangen nieuwe orders. De krimp was echter minder groot dan in april. De afname van de binnenlandse vraag was wat groter dan de afname van de buitenlandse vraag, tegenovergesteld derhalve aan de ontwikkelingen in april. En de levertijden voor grondstoffen werden wederom beduidend korter."

Inkoophoogleraar Arjan van Weele in een toelichting: "Geven de beurzen een licht, weliswaar broos, herstel te zien, in de reële economie is daarvan nog geen sprake. De Purchasing Managers' Index registreerde over mei een waarde van 41.2. Vergeleken met de lagere waarden van voorgaande maanden vlakt de teruggang van de economische bedrijvigheid iets af, maar daar is dan ook alles mee gezegd. Verkoopprijzen en inkooprijzen dalen over de gehele linie, maar dat vertaalt zich nog niet in een stijgend ordervolume."

Als reactie is in de regio een aantal maatregelen getroffen. Eén daarvan is de inrichting van mobiliteitscentra voor de behandeling van arbeidstijd-verkortings en deeltijd-ww. In mei geeft het UWV Werkbedrijf een conjunctuuromslagindicator uit, die aantoont dat niet alle delen van de Randstad even gevoelig zijn voor de recessie. Elders in dit nummer van NetWerk is daar een artikel aan gewijd.

Het Poortwachtercentrum in Holland Rijnland zorgt er zelf voor, dat [tijdelijk] overtollig personeel wordt herplaatst bij de werkgever-collega's. Dat is relatief succesvol. Wel geven de werkgevers in verschillende georganiseerde bijeenkomsten aan dat zij het moeilijk hebben, dat zij zien dat de orderportefeuilles teruglopen, dat de kredietverlening hapert en dat er onvervulde vacatures blijven. De conclusie: er is nog steeds niet goed te overzien wat de toekomst brengt.

In verschillende gemeenten zijn inmiddels activiteiten ondernomen om mee te helpen de recessie het hoofd te bieden. De ene gemeente organiseert een regiotop, de ander neemt maatregelen om procedures te versnellen of gewoon rekeningen eerder te betalen.

Hands on in regio Rijn Gouwe?

Ja zeker, het is nog geen tijd om op je handen te gaan zitten!

(vervolg van pagina 7)

In de regio Rijn Gouwe wordt gewerkt met een coördinerend loket, dat zal worden versterkt met menskracht uit het UWV Werkbedrijf.

De werkwijze volgt drie fasen: een bewustwordingstraject, het bezoeken van werkgevers en het functioneren als informatiebaak voor ondernemers. Via bijeenkomsten, nieuwsbrieven en andere communicatiemiddelen worden het belang van de regionale arbeidsmarkt en het opleiden van zittend en toekomstig personeel over het voetlicht gebracht.

Kenniscentra, onderwijsinstellingen en samenwerkingsverbanden bezoeken werkgevers en adviseren hen over facetten van HRM, de arbeidsmarktsituatie en opleidingen met als doel het feitelijk organiseren van EVC- en duale trajecten. En tenslotte wordt onmiddellijk en adequaat gereageerd op algemene en specifieke vragen van werkgevers via het toezenden van een informatiepakket of desgewenst een locatiebezoek.

Doelstellingen resultaten Leren en Werken 2009 en 2010

Doelgroep: werkende jongeren zonder startkwalificatie

Duale trajecten

• Leiden en omstreken	120
• Duin- en Bollenstreek	80
• Rijnstreek	35
• Midden-Holland	65
• Ecabo, regio Rijn Gouwe	16
• Zorginstellingen Midden-Holland	60
Totaal	376

Voorafgaand met een EVC-traject

• Leiden en omstreken	60
• Duin- en Bollenstreek	40
• Rijnstreek	18
• Midden-Holland	32
Totaal	150

